

APA standardi za navođenje izvora u tekstu i spisku literature

Izvor: Publication Manual of the American Psychological Association (6th ed.). (2010). Washington, DC: The American Psychological Association.
Dobar pregled se može naći na sajtu: https://sites.umuc.edu/library/libhow/apa_examples.cfm

Članak u časopisu

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Časopis	U tekstu navodimo samo prezimena, bez inicijala imena.	Prezime, inicijali imena za sve autore. (Godina izdanja). Naziv rada. <i>Ime časopisa, Broj volumena</i> (broj sveske), brojevi prve i poslednje stranice teksta.	Italikom se obeležava naziv časopisa i volumen (u zagradi je broj sveske).
Jedan autor ili dva koautora, izvor na srpskom jeziku	„Banović (2016) kaže da....“ „...preterano samouverene i pričaju priče koje ne deluju istinito“ (Kordić i Babić, 2015, str. 117).	Pr. 1: Banović, B. (2016). Organizovani kriminal kao aktuelna bezbednosna pretnja. <i>Međunarodni problemi</i> , 2016(2–3), 172–192. Pr. 2: Kordić, B. i Babić, L. (2015). Tamna strana ličnosti i psihološka pomoć u krizi. <i>Vojno delo</i> , 67(4), 108-120.	• Prilikom navođenja domaćeg autora u tekstu, nije nužno ponavljati prezime u zagradi. • Kad je izvor na srpskom jeziku, između dva koautora pišemo „i“ bez odvajanja zarezom.
Jedan autor ili dva koautora, izvor na stranom jeziku	„Burdžis (Burgess, 2017) kaže da....“ „Miler i Zahda (Muller & Zahda, 2018) navode da je...“	Pr. 1: Burgess, J. P. (2017). Posthuman Security. <i>European Journal of Human Security</i> , 1(1), 63–76. Pr. 2: Muller, P., & Zahda, Y. (2018). Local Perceptions of the EU's Role in Peacebuilding: The Case of Security Sector Reform in Palestine. <i>Contemporary Security Policy</i> , 39(1), 119–141.	• Kad u srpskom tekstu citiramo dva strana autora, transkribujemo njihova imena i između njih stavljamo veznik „i“. Prilikom prvog pominjanja tih imena moramo navesti u zagradi kako se ta imena pišu u originalu, takođe imena vezujemo znakom & ispred kojeg nema zareza ako se radi o 2 autora, ali stavljamo zarez ako su tri i više autora. U listi referenci ispred znaka „&“ uvek se stavљa zarez (pr. 2). • Kad se naslov završava upitnikom , iza upitnika stavljamo tačku.

Vrsta izvora	Navodenje u tekstu	Navodenje u spisku literature	Napomene
Između tri i pet koautora, izvor na srpskom jeziku	Pr. 1: „....sagledani su modeli obrazovanja policije u ukupno devet zemalja... (Kešetović, Banović i Radović, 2017).“ Pr. 2: U nastavku teksta: „Autorsi se pozivaju na... (Kešetović i sar., 2017).“	Kešetović, Ž., Banović, B. i Radović, I. (2017). Obrazovanje i obuka za bezbednost pred novim izazovima. <i>Godišnjak Fakulteta bezbednosti</i> , 2017, 95–110.	• Pri prvom pominjanju u tekstu, u zagradi navodimo sve autore (pr. 1). U narednim pominjanjima, navodimo samo prvog autora i skraćenicu “i sar.” (pr. 2).
Između tri i pet koautora, izvor na stranom jeziku	Pr. 1: „Korišćen je fizički model ispitivanja (Almeida, Holcombe, Pianosi & Wagner, 2017).“ Pr. 2: „Rezultati su potvrdili da... (Almeida et al., 2017).“	Almeida, S., Holcombe, E.A., Pianosi, F., & Wagner, T. (2017). Dealing with Deep Uncertainties in Landslide Modelling for Disaster Risk Reduction under Climate Change. <i>Natural Hazards and Earth System Sciences</i> , 17(2), 225–241.	• Pri prvom pominjanju u tekstu, navodimo sve autore, pre znaka & stavljaju se zarez (pr. 1). • Prilikom ponovljenog pominjanja istog izvora, navodimo samo prvog autora i oznaku “et al.” (pr. 2).
Izvor sa šest ili sedam koautora (na srpskom i na stranom jeziku)	„Istraživanje treba da odgovori na sledeća pitanja... (Casteller et al., 2018).“	Casteller, A., Häfelfinger, T., Donoso, E. C., Podvin, K., Kulakowski, D., & Bebi, P. (2018). Assessing the Interaction between Mountain Forests and Natural Hazards at Nevados de Chillán, Chile, and its Implications for Ecosystem-based Disaster Risk Reduction. <i>Natural Hazards and Earth System Sciences</i> , 18, 1173–1186.	• Ukoliko rad ima šest ili sedam autora, ni pri prvom pominjanju u tekstu ne navodimo sve autore već samo prvog „i sar.“ ili „et al.“.
Izvor sa osam ili više koautora (na srpskom i na stranom jeziku)	„Postoji više različitih alata i tehnika za protivterorističku analizu...“ (Popp et al., 2004).	Popp, R., Pattipati, K., Willett, P., Serfaty, D., Stacy, W., Carley, K., ... Singh, S. (2004). Collaboration and Modeling Tools for Counter-Terrorism Analysis. In <i>Computational Intelligence for Homeland Security and Personal Safety, IEEE</i> , 2004, pp. 46–52.	• Ukoliko rad ima osam i više autora, ni pri prvom pominjanju u tekstu ne navodimo sve autore već samo prvog „i sar.“ ili „et al.“ • U spisku literature navodimo šest autora, zatim stavimo tri tačke i prezime i inicijale poslednjeg autora.

Monografija - knjiga

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Monografija - knjiga	Autor(i), godina	Prezime, inicijali imena, navode se svi. (Godina izdanja). <i>Naziv knjige</i> (broj izdanja). Mesto gde je izdata: Naziv izdavača.	<ul style="list-style-type: none"> • Italikom se obeležava samo naziv knjige. • Broj izdanja ne navodite ako se radi o prvom izdanju. • U našim publikacijama navedite sve izdavače. U stranim navedite prvog.
Knjiga na srpskom jeziku	„Mladenović, Ivaniš i Jeftić (2016) navode...“ „Mladenović i saradnici navode... (Mladenović i sar., 2016).“	Mladenović, M., Ivaniš, Ž. i Jeftić, Z. (2016). <i>Politički sistemi u savremenoj međunarodnoj zajednici</i> . Beograd: Fakultet bezbednosti. Katić, Lj. (2018). <i>Obrazovanjem do bezbednosti: profesionalno pripremanje kadrova bezbednosti</i> . Beograd: Fakultet bezbednosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Način navođenja više autora ili više izvora od istog autora je isti kao i u slučaju naučnog članka. • Samo u prvom navođenju u tekstu stavljate imena svih koautora, kasnije se navodi samo prvi autor.
Knjiga na stranom jeziku	Pr. 1a: „Obaveštajnu analizu možemo odrediti kao... (McGlynn & Garner, 2018).“ Pr. 1b: „Mekglin i Garner definišu obaveštajnu analizu kao... (McGlynn & Garner, 2018).“ Pr. 1c: „Nakon što su odredili obaveštajnu analizu ... Mekglin i Garner (2018) su pokušali da...“	Pr. 1: McGlynn, P., & Garner, G. (2018). <i>Intelligence Analysis Fundamentals</i> . Boca Raton: CRC Press. Pr. 2: West, N. (2015). <i>Historical Dictionary of International Intelligence</i> (Second Edition). Lanham: Rowman & Littlefield.	<ul style="list-style-type: none"> • U tekstu, kada transkribujemo imena stranih autora, samo prvi put je potrebno da navedemo prezimena u originalu u zagradi (pr. 1a i pr. 1b), dok svaki sledeći put navodimo samo godinu izdanja u zagradi (pr. 1c). • Podsećamo da ispred znaka „&“ u spisku literature stavljamo zarez. U tekstu zarez ispred „&“ stavljamo samo kada navodimo više od dva autora. • Autorizovane rečnike navodimo isto kao ostale knjige (pr. 2).
Prevod knjige	„Specifičan prostor bezbednosti odnosi se na nizove mogućih događaja.“ (Fuko, 2014, str. 39).	Fuko, M. (2014). <i>Bezbednost, teritorija, stanovništvo</i> (A. Stojanović, A. Jovanović i L. Levkov, prev.). Novi Sad: Meditarran Publishing.	U tekstu navodimo ime autora knjige, u spisku literature i prevodioca.

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Knjiga sa interneta	„Plagijarizam se može definisati kao... (Eksner, 2016).“	Pr. 1: Eksner, A. (2016). <i>Uvod u objavljivanje naučnih publikacija</i> . Beograd: Centar za promociju nauke. Dostupno na http://nauka.cpn.rs/ Pr. 2: Heuer, R. J. (1999). <i>Psychology of Intelligence Analysis</i> . Washington: Center for the Study of Intelligence. Preuzeto sa http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a500078.pdf	Ako nemate informaciju o datumu kad je publikacija okačena na internet, u zagradu stavite (n.d.), kao u pr. 3.

Monografija – zbornik

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Zbornici i poglavlja u zborniku	Autor(i), godina	Pr. 1: Urednik/ci zbornika – prezime i inicijali imena, navode se svi. (Ed. ili Eds. ili ur.). (Godina izdanja). Naziv zbornika. Mesto: Naziv izdavača. Pr. 2: Autor(i) poglavlja – prezime i inicijali imena, navode se svi. (Godina izdanja). Naziv teksta. U (urednik-ci - inicijali imena i prezime), <i>Naziv cele publikacije</i> (str. početna i završna stranica teksta). Mesto: Naziv izdavača.	<ul style="list-style-type: none"> • U pr. 1 je naveden model za navođenje celog zbornika. • U pr. 2 je model za citiranje poglavlja iz zbornika (to je češći slučaj). • U italicu je naziv cele publikacije a ne konkretnog teksta koji citiramo.
Zbornik kao knjiga – poznat urednik		Sedra, M. (Ed.) (2010). <i>The Future of Security Sector Reform</i> . Waterloo: The Centre for International Governance Innovation. Cvetković, V. N. (ur.) (2018). <i>Novi put svile: evropska perspektiva</i> . Beograd: Fakultet bezbednosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi se kao svaka druga knjiga, samo što iza autora стоји napomena da se radi o uredniku (urednicima).
Zbornik na stranom ili srpskom jeziku – nepoznat urednik	Pr. 1: „Upravljanje sistemom bezbednosti... (Security System Reform, 2005)“	Security System Reform and Governance (2005). Paris: OECD. Strategijsko-bezbednosni trendovi u Jugoistočnoj Evropi do 2020. godine (2015). Beograd: Institut za strategijska istraživanja.	U tekstu se citira tako što se u zagradi navodi nekoliko prvih reči iz naslova i godina (pr. 1).

Vrsta izvora	Navodenje u tekstu	Navodenje u spisku literature	Napomene
Zbornik koji je preveden		Vilijams, P. D. (ur.). (2012). <i>Uvod u studije bezbednosti</i> . (B. Gligorić i D. Cvetković, prev.). Beograd: Službeni glasnik i Fakultet bezbednosti.	
Poglavlje u zborniku na stranom jeziku	Pr. 1a: „In both the Balkans and the Middle East...“ (Van Creveld, 2013, p. 12).	Pr. 1b: Zuokui, L. (2016). „16+1 Cooperation“ in the Context of „The One Belt, One Road“ Initiative. In V. N. Cvetković (Ed.), <i>The One Belt, One Road: The Balkan Perspective</i> (pp. 45–70). Belgrade: Faculty of Security Studies. Pr. 2: Van Creveld, M. (2013). A Tale of Two Disaster Areas. In V. N. Cvetković & I. Bartulović (Eds.), <i>The Balkans and the Middle East: Are They Mirroring Each Other?</i> (pp. 11–20). Belgrade: Faculty of Security Studies.	<ul style="list-style-type: none"> • Prvo se navodi prezime i inicijali imena autora poglavlja, a potom inicijali imena i prezime urednika. Obratite pažnju na promenu mesta inicijala imena u ta dva dela reference. • I u tekstu (pr. 1a) i u listi referenci (pr. 1b) navodimo prvo autora poglavlja a ne urednika zbornika. Ali referenca mora sadržavati i informaciju o uredniku i nazivu zbornika (pr. 1b i pr. 2). • Kad zbornik ima samo dva urednika ne stavljamo zarez ispred & (pr. 2).
Poglavlje u zborniku na srpskom jeziku	„....u medijima aktuelne kampanje za unapređenje...“ (Banović i Ilić, 2012, str. 144).	Banović, B. i Ilić, A. (2012). Uloga medija u rešavanju problema bezbednosnih rizika u školama. U B. Kordić, A. Kovačević i B. Banović (ur.), <i>Reagovanje na bezbednosne rizike u obrazovno-vaspitnim ustanovama</i> (str. 139-152). Beograd: Fakultet bezbednosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Stranice poglavlja stavljaju se, i u našim i u stranim izvorima, iza naslova zbornika.
Poglavlje iz zbornika koji je preveden		Dalbi, S. (2012). Promena životne sredine (B. Gligorić i D. Cvetković, prev.). U P. D. Vilijams (ur.), <i>Uvod u studije bezbednosti</i> (342–357). Beograd: Službeni glasnik i Fakultet bezbednosti.	

Sve kategorije tekstova

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Korišćenje sekundarnog izvora (“prema, ...”)	„O'Saliven navodi... (O'saliven, 2008, prema Cvetković, 2016)“	Cvetković, V. N. (2016). Političke ideologije – posredujući oblici i parazitski sadržaji. <i>Godišnjak Fakulteta bezbednosti</i> , 2016, 11–35.	Ako citirate autora o kome ste čitali u tekstu drugog autora navodite njegovo ime i godinu objavljivanja teksta, a zatim tekst koji ste čitali. U spisku literature navodite drugi tekst.
Navođenje više izvora istog autora	„...o konceptu reforme sektora bezbednosti...“ (Ball, 1988, 2000)	Ball, N. (1988). <i>Security and Economy in the Third World</i> . Princeton: Princeton University Press. Ball, N. (2000). Good Practices in Security Sector Reform. <i>Security Sector Reform</i> , 15, 14–22.	<ul style="list-style-type: none"> • Kada navodimo više tekstova od istog autora, navodimo ih hronološki (od ranijih ka novijim), kako u zagradama u tekstu, tako i u spisku literature. • U tekstu, u zagradi, ne ponavljamo ime autora već samo redamo godine koje odvajamo zarezom. • Ukoliko navodimo više izvora objavljenih iste godine obeležavamo ih sa a, b, c... (Ball, 2000a, 2000b).
Navođenje više izvora različitih autora	„Više autora bavilo se pitanjem značaja informacionih i komunikacionih tehnologija za bezbednost učenika (Kovačević, 2012, 2014; Kordić i Putnik, 2012).“	Kovačević, A. (2012). Korišćenje tehnika veštačke inteligencije u otkrivanju sajber nasilja. U Popović-Ćitić, B., Đurić, S. i Kešetović, Ž. (ur.), <i>Bezbednosni rizici u obrazovno-vaspitnim ustanovama</i> (str. 185–200). Beograd: Fakultet bezbednosti. Kovačević, A. (2014). Softver za monitoring učenika na internetu. U Popović-Ćitić, B. i Đurić, S. (ur.), <i>Modeli unapređenja bezbednosti u obrazovno-vaspitnim ustanovama</i> (str. 149–166). Beograd: Fakultet bezbednosti. Kordić, B. i Putnik, N. (2012). Društvene mreže na internetu i bezbednost učenika. U Popović-Ćitić, B., Đurić, S. i Kešetović, Ž. (ur.), <i>Bezbednosni rizici u obrazovno-vaspitnim ustanovama</i> (str. 169–184). Beograd: Fakultet bezbednosti.	Kada se navodi više različitih autora, redosled treba da bude alfabetski. Izvore razdvajamo tačka-zarezom (;).

Dokumenti , priručnici, rečnici – bez imena autora

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Dokumenti , priručnici, rečnici – bez imena autora	<i>Naziv publikacije</i> , godina (može skraćeno)	<i>Naziv publikacije</i> (broj izdanja). (godina). Mesto izdanja: Izdavač.	Italikom se obeležava naziv publikacije.
Neautorizovane publikacije	...(<i>The OECD Handbook</i> , 2008).	<i>The OECD DAC Handbook on Security System Reform</i> . (2008). Paris: OECD. (https://www.oecd-ilibrary.org/development/the-oecd-dac-handbook-on-security-system-reform_9789264027862-en) <i>SIPRI Yearbook 2018</i> . (2018). Oxford: Oxford University Press. <i>The Military Balance 2018</i> . (2018). London: The International Institute for Strategic Studies.	<ul style="list-style-type: none"> • U tekstu se umesto imena autora navodi nekoliko reči iz naslova ili ceo naslov i godina. • Ako publikacije ima više izdanja, navodi se koje izdanje citiramo, odmah iza naslova. • Ako je publikacija dostupna na internetu, navodi se sajt. • U literaturi se ove reference navode alfabetски према називу.

Saopštenja sa konferencija

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Saopštenja sa konferencija	Autor(i), godina	Autor(i) saopštenja – prezime i inicijali imena, navode se svi (Godina i mesec održavanja skupa). Naziv saopštenja. Rad izložen na – <i>Naziv skupa</i> . Mesto gde je skup održan, datum održavanja skupa, str. u knjizi rezimea.	Italikom se obeležava naziv skupa, a ne saopštenja.
Kratak rezime štampan u knjizi rezimea	„...kao primer politike integracije prema migrantima...“ (Ramazanova, 2018).	Ramazanova, F. (2018, November). Sociocultural Component in Pattern of Cross-European Migrant Integration Policies. Paper presented at the <i>4th International Academic Conference on Human Security</i> . Belgrade: Faculty of Security Studies, pp. 203–208. Cvetković, V. N. (2011, decembar). Propast imperija na Balkanu i srpski nacionalni identitet. Rad izložen na međunarodnoj naučnoj konferenciji <i>Prvi svetski rat i balkanski čvor</i> . Beograd: Institut za savremenu istoriju, str. 489–505.	<ul style="list-style-type: none"> • Citiranje kao što je prikazano u ovom primeru, nije po APA standardima. Međutim, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije preporučuje ovaj način citiranja rezimea. • Apstrakti sa skupova se u naučnim tekstovima obično ne navode kao izvori.
Rad saopšten na poster sekcijski	Tumbarska (2018)	Tumbarska, A. (2018, November). Non-lethal Weapons in Domestic Law Enforcement: Some Legal and Ethical Aspects. Poster presented at the <i>4th International Academic Conference on Human Security</i> . Belgrade: Faculty of Security Studies.	<ul style="list-style-type: none"> • Apstrakti sa poster sekcijski se u naučnim tekstovima obično ne navode kao izvori.

Sajtovi sa interneta

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Sajtovi sa interneta kao izvori	Autor(i), godina ili Naziv teksta, Godina	Autor (i) priloga – osoba ili organizacija, navesti sve (godina kada je stranica postavljena ili revidirana). Naziv stranice (priloga). Mesec, dan, godina kada je prilog preuzet. Web adresa.	
Sajt sa informacijom o autoru	„Po tom istraživanju, 64 odsto...“ (Antonić, 2018).	<p>Antonić, S. (2018). Šta će Prištini vojska kad ima Bondstil? Nova srpska politička misao, Beograd, 24. oktobar 2018. Preuzeto 14. novembra 2018. sa adrese http://www.nspm.rs/kolumnе-slobodanaantonica/sta-ce-pristini-vojska-kad-ima-bondstil.html</p> <p>Burian, A. (2018). Security Sector Reform and Conflict Prevention. Development for Peace, The World Bank, April 25, 2018. Retrieved November 14, 2018, from http://blogs.worldbank.org/dev4peace/security-sector-reform-and-conflict-prevention</p>	Kada se pozivate na literaturu sa sajtova, neophodno je navesti datum kada je informacija preuzeta.

Doktorske ili master teze

Vrsta izvora	Navođenje u tekstu	Navođenje u spisku literature	Napomene
Doktorske ili master teze	Autor(i), godina	Autor teze – prezime i inicijali imena. (godina kada je teza predata). Naziv teze (Vrsta teze, institucija na kojoj je odbranjena, godina). Sajt sa koga je preuzeta.	
Teza dostupna na internetu	„Skorašnja normativna objašnjenja teorije demokratskog mira...“ (Browne, 2014).	<p>Browne, J. (2014). The Determinants of Political Violence. (Doctoral dissertation, New York University, 2014). Preuzeto sa: https://pqdtopen.proquest.com/doc/1615128768.html?FMT=ABS</p> <p>Mitsutomi, Y. (2011). Continuity and Change: Structural Realism and International Stability in the Information Age. (Master thesis, The George Washington University, 2011). Preuzeto sa: https://pqdtopen.proquest.com/doc/910257714.html?FMT=ABS</p>	
Neobjavljeni teza	„određenja organizovanog kriminala...“ (Manojlović, 2008)	Manojlović, D. (2008). Bezbednosni i kriminalistički aspekti suzbijanja organizovanog kriminala (Neobjavljeni doktorska disertacija). Beograd: Fakultet bezbednosti.	

Nenaučni izvori

Vrsta izvora	Navodenje u tekstu	Navodenje u spisku literature	Napomene
Slike i blogovi dostupni na internetu		Autor(i). (godina, mesec, dan). Naziv priloga , [medij u kom je prezentovan]. Datum pristupa, godina, Web adresa.	
Slika preuzeta sa interneta	Satelitski snimak lokacije i rasporeda raketnog sistema S-200 u Libiji (Active S-200 site, 2007) .	Active S-200 site located in Lybia [Image] (2007, July 22). Preuzeto 14. novembra 2018. sa http://geimint.blogspot.com/2007/07/s-200-sam-system-site-analysis.html	
Blog	„...pojedine kompanije već su uspostavile partnerstva sa obrazovnim institucijama...“ (Zurkus, 2018).	Zurkus, K. (2018, November 14). How Can Industry Leaders and Academia Help Improve Cybersecurity Education? Message posted to https://securityintelligence.com/how-can-industry-leaders-and-academia-help-improve-cybersecurity-education/	
Brošura	Kroz analizu strukture master programa međunarodnog bezbednosnog menadžmenta, može se utvrditi da... (Berlin School, 2018).	Berlin School of Economics and Law, Study, Degree Programmes (2018). International Security Management Programme [Brochure]. Berlin: Berlin School of Economics and Law. Preuzeto 14. novembra 2018. sa https://www.hwr-berlin.de/en/study/degree-programmes/detail/55-international-security-management/	Brošure se mogu koristiti kao predmet analize. Nije preporučljivo da se koriste kao izvor podataka.
Video ili DVD	Snouden je izjavio da (Sjedinjene Države, prim. prev.) „grade najveće oružje za progon u istoriji čovečanstva“ (Poitras, 2014).	Poitras, L. (Director). (2014). Citizenfour [Documentary]. United States: Praxis Films, Participant Media & HBO Documentary Films.	
Izveštaj	obaveštajna procena Norveške obaveštajne službe, Fokus 2018, objavljuje se od 2011. godine kao javno dostupan dokument (Norwegian Intelligence Service, 2018).	Norwegian Intelligence Service. (2018). Focus 2018: The Norwegian Intelligence Service's Assessment of Current Security Challenges. Oslo: The Norwegian Intelligence Service. Preuzeto 14. novembra 2018. sa https://forsvaret.no/fakta_ForsvaretDocuments/Fokus2018_engelsk_Enkeltsider_Godkjent_med.pdf	

Uputstvo za pravljenje literature – liste referenci

Na kraju svakog stručnog ili naučnog teksta koji pišete potrebno je da navedete izvore koji su direktno uticali na Vaš rad. Izvore čete navesti kao **Literaturu** (Listu referenci) a ne kao Bibliografiju. Razlika između ove dve liste je u tome što u Literaturi navodite samo one izvore koje ste citirali u radu, dok se u Bibliografiji navode svi relevantni radovi za tu oblast (i oni koje ste Vi citirali i oni koje niste citirali). Dakle, obratite pažnju, u Literaturi se ne sme se pojaviti izvor koji niste naveli u radu. Isto tako, u radu se ne sme pojaviti izvor koji niste naveli u Literaturi.

Literatura

Naslov „Literatura“ treba da bude napisan istim fontom kojim ste napisali i „Uvod“ (U našem primeru je to Heading 2).

Svaka referenca se piše u novom redu, bez numerisanja i završavaju se tačkom. Font je manji od Stila Normal i drugi red je uvučen kao u našem primeru.

Ukoliko je rad napisan cirilicom, reference uređujete azbučnim redom, ukoliko je rad na latinici reference uređujete abecednim redom.

U *Literaturi* navodite samo one izvore koje ste direktno koristili. Na primer, ako ste u tekstu citirali sekundarni izvor „Stivens navodi (Stevens, 1983, prema Koenderink et al., 1992) ...“, u **Literaturi** čete navesti izvor koji ste čitali. U ovom slučaju, to bi bio: Koenderink et al.

Radove iz zbornika navodite prema imenu autora rada koji ste koristili a ne prema imenu urednika zbornika. Zbornike ne citirate kao posebne publikacije, uvek citirate konkretan tekst na koji se pozivate.

Ukoliko imate više radova od istog autora, poređajte ih prema godini izdanja, počev od najranije.

Ukoliko je isti autor objavio u jednoj godini dva rada, poređajte ih abecednom/azbučnom redom prema naslovima. U zagradi u koju upisujete godinu izdanja uz svaku referencu dodajte malo slovo a, b itd.). na primer: Popadić, D. (2007a) i Popadić, D. (2007b).

Ukoliko imate nekoliko referenci koje imaju istog prvonavedenog autora, ali se razlikuju drugi autori, poređajte ih prema prezimenu drugog autora. Ako su objavljeni u različitim godinama, poređajte ih hronološki.

Ukoliko navodimo prevedenu referencu, iza naslova navodimo imena prevodilaca.

Ukoliko citiramo referencu koja ponovljeno izdanje, iza naslova moramo navesti broj izdanja (to stavljamo u zagradu pre zgrade u kojoj navodimo imena prevodilaca).

Radove koji nemaju podatak o autorima navedite alfabetski prema naslovima. Tako čete navesti i nazine neautorizovanih dokumenata.

Radove koji u svojstvu autora imaju cele institucije navedite prema nazivima institucija (koristite pune nazine institucija).

Navođenje statističkih rezultata prema APA standardima

Pravila:

- Ukoliko vrednost statistika ne prelazi vrednost 1 (npr. korelacija, proporcija, koeficijent pouzdanosti, značajnost...), nije potrebno pisati nulu ispred tačke (npr. $r = .75$).
- Ispred matematičkih simbola, neophodno je da stavite razmak, zbog čitljivosti, pa tako **pišemo**: $a + b = c$, a **ne pišemo** $a+b=c$.
- Kada govorimo o formatiranju simbola, kurzivom pišemo statistike i većinu oznaka (npr. H_0 , F , r , p , R^2 , F , t , N , SD , t , X^2 , M , Mdn ...), ali ne i oznake koje su grčki simboli, kao što su α , β , σ ili skraćenice za neke statističke testove (ANOVA, MANOVA, MANCOVA...).
- Nivoi statističke značajnosti, posebno u tabelama navode na sledeći način: “ $p > .05$ ”, “ $p < .05$ ” ili “ $p < .01$ ”. Međutim kada navodite verovatnoću **u tekstu**, trebalo bi da navedete tačnu vrednost (upravo onoliko koliko ona iznosi). Od ovog pravila odstupićete jedino ako je p manje od .001, onda ćeće navesti “ $p < .001$ ”.
- Kada donosite odluku na koji način ćeće prikazati podatke biramo najsmisleniji način ilustracije podataka u kojem nam pomažu sledeća pravila:
  - ukoliko treba da prikažemo do tri rezultata (vrednosti statistika), uglavnom ih saopštavamo u formi rečenice
  - ukoliko imamo između četiri i 20 rezultata, prvo razmislite o tabelarnom prikazu
  - ukoliko imamo previše numeričkih vrednosti, koristimo grafik.

Navođenje u tekstu:

Aritmetička sredina i standardna devijacija – najpreglednije ih je prikazati u zagradama:

Uzorak su činili ispitanici oba pola, većinom iz viših razreda osnovne škole ($M = 13.65$; $SD = 1.65$).

Prosečna starost ispitanika iznosila je 19.22 ($SD = 2.04$).

Koeficijent pouzdanosti (Kronbah α) – trebalo bi navesti broj ajtema i vrednost koeficijenta

Pouzdanost skale *psihoticizam*, koju čini 23 ajtema, iznosi .96, a sama skala se sastoji od tri subskale. Prva, neobična uverenja i iskustva ($\alpha = .94$), sadrži 8 ajtema.....

Procenti – se takođe navode u tekstu ili u zagradama, bez decimale. Ukoliko procenat napišete brojem, stavićete simbol “%”, ali ukoliko napišete rečima, onda nećete koristiti simbol, već reč:

Gotovo polovinu uzorka (49%) činili su ispitanici muškog pola.

U uzorku je bilo i sedam procenata ispitanika iz manjih mesta.

Koeficijent korelacijske matrice (Pirsonov) se saopštava sa stepenima slobode ($df = N - 2$) u zagradi i nivoom značajnosti:

Između kvaliteta prijateljskih veza i socijalnih veština postoji visoka korelacija $r(186) = .46, p = .040$.

T test se navodi slično kao i korelacija, dakle treba prikazati vrednost t statistika, stepene slobode u zagradi i nivo značajnosti:

Rezultati t-testa pokazuju da ne postoje razlike između eksperimentalne i kontrolne grupe na skali socijalne anksioznosti $t(202) = 1.80, p = .356$.

T-test za nezavisne uzorke pokazao je da su skorovi na skali zadovoljstvo porodicom značajno viši kod ispitanika iz grupe A ($M = 65.12, SD = 2.02$), u odnosu na ispitanike iz grupe B ($M = 58.23, SD = 1.28$), $t(186) = 5.21, p < .001$.

Ukoliko je Leveneov test kod t-testa za nezavisne uzorke značajan, stepeni slobode se zaokružuju na ceo broj (npr. ako je $df = 201.213$, napisaćete $t(201) = ...$)

Hi-kvadrat test – statistik, stepeni slobode (broj kategorija -1) i veličina uzorka se navode zagradi i nivo značajnosti (ne u zagradi):

Iz rezultata možemo zaključiti da ne postoje razlike u broju odličnih učenika u odeljenjima sedmog razreda $X^2(2, N = 160) = 1.13, p = .541$.

ANOVA – navodi se slično kao t-test, ali treba navesti u zagradi prvo stepene slobode imenioca (između grupe, tj. broj grupe - 1), razdvojiti zarezom, pa navesti stepene slobode brojioca (unutar grupe, tj. broj ispitanika - 1), zatim vrednost F statistika i verovatnoću (a možete i veličinu efekta η^2).

Jednofaktorska ANOVA pokazala je da su razlike na testu motivacije između kontrolne grupe ($M = 65.34, SD = 4.28$), prve eksperimentalne ($M = 73.54, SD = 3.81$) i druge eksperimentalne grupe ($M = 74.71, SD = 4.01$) statistički značajne $F(2,6) = 25.00, p = .003, \eta^2 = .78$. Rezultati Tukey HSD post-hoc testova pokazali su da se obe eksperimentalne grupe značajno razlikuju od kontrolne, ali da između eksperimentalnih grupa ne postoje razlike.

ANOVA sa ponovljenim merenjima pokazuje da na procenu dimenzije ružno – lepo ne utiču ni oblik rama, $F(1,32) = 0.12, p = .762$, ni boja rama, $F(1,32) = .001, p = .678$. Međutim interakcija *oblik x boja* je značajna, $F(1,32) = 20.89; p < .001$. Rezultati naknadnih t-testova pokazuju da postoje značajne razlike između pravougaonih tamnih ($M = 3.23, SD = 0.58$) i svetlih naočara ($M = 3.88, SD = 0.82$), $t(32) = -3.05, p < .012$, kao i između okruglih naočara tamne ($M = 4.23, SD = 1.28$), i svetle boje ($M = 3.64, SD = 1.28$), $t(32) = 3.64, p < .031$.

Rezultati **regresione analize** najčešće se prikazuju u tabelama. Međutim ukoliko prikazujete u tekstu, treba da navedete procenat objašnjene varijanse i rezultate F testa (kao kod analize varijanse). Takođe, treba da navedete β koeficijente zajedno sa t statistikom, stepenima slobode u zagradi ($df = N - k - 1$) i nivo značajnosti, za svaki **značajni prediktor**.

Na osnovu rezultata možemo zaključiti da crte ličnosti objašnjavaju značajan procenat varijanse broja noćnih izlazaka, $R^2 = .24$, $F(1, 387) = 60.14$, $p < .001$, a kao značajni prediktori izdvojile su se crte ekstraverzija, $\beta = .44$, $t(387) = 5.97$, $p < .001$ i savesnost, $\beta = -.27$, $t(387) = 2.21$, $p = .04$.

Navodenje u tabeli

U tabelama se uglavnom navodi nivo značajnosti ($p > .05$; $p < .05$; $p < .01$), osim ukoliko nije neophodno da se navede tačan iznos.

Svaku tabelu prati naslov, koji treba da sadrži dovoljno, ali ne i previše informacija. Ispod tabele navodi se napomena, ukoliko je potrebno da se pojasne neki pojmovi iz tabele (nivoi značajnosti, skraćenice...).

Loš naslov – premalo informacija: Odnos između postignuća i grupe

Loš naslov – previše informacija: Prosečni skorovi na testovima A, B, i C kod studenata psihologije, biologije i matematike

Dobar naslov: Prosečni skorovi na testovima kod studenata različitih studijskih grupa

Deskriptivna statistika (aritmetička sredina, standardna devijacija, korelacija):

	<i>M</i>	<i>SD</i>	V1	V2	V3
V1	22.34	1.04	–	.12	
V2	19.56	1.63	.12	–	
V3	20.51	1.32	.45 ^{**}	.27 [*]	–

Napomena: ^{*} - $p < .05$; ^{**} - $p < .01$; V1 – varijabla 1; ...

T-test za nezavisne uzorke:

	Grupa1 (<i>N</i> = 123)		Grupa2 (<i>N</i> = 121)		<i>t</i> (5)	<i>p</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Varijabla 1	23.12	.76	20.87	.85	2.25	<.01
Varijabla 2	22.23	.55	22.56	1.23	-.33	>.05
Varijabla 3	15.65	1.42	18.56	.73	-2.91	<.01
Varijabla 4	18.98	.98	17.00	.67	1.98	<.05

ANOVA:

	Grupa1		Grupa2		Grupa3		Tukey			
	(N = 10)		(N = 11)		(N = 9)					
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>F</i> (2,27)	<i>p</i>	η^2	HSD
Varijabla 1	23.12	.76	20.87	.85	18.98	.98	15.65	<.01	.66	2,3 < 1
Varijabla 2	22.23	.55	22.56	1.23	17.00	.67	13.56	<.05	.75	1 < 2,3
Varijabla 3	15.65	1.42	18.56	.73	15.65	1.42	14.21	<.01	.54	2 < 1,3